

Høsegårde

Af Niels Finn Johansen,
Videncentret for Landbrug

**FJER
KRÆ** Høsegårdene skal se godt ud og være attraktive for dyrene. Samtidig skal der tages hensyn til hygiejne, risiko for smitteoverførsel og miljøeffekter skal minimeres.

Høsegården skal være attraktiv

En attraktiv høsegård er en høsegård, hvortil der er let adgang, hvor der er noget for fjerkræet at komme efter og hvor dyrene føler sig trygge. Trygheden er helt klart den faktor, som har størst betydning for, hvor mange høner man finder i høsegården. Fjerkræets største frygt er tilsyneladende rovfugle, derfor er skjul i form af træer og buske prioritet nr. 1, når det gælder om at gøre høsegården attraktiv. Imidlertid skal bevoksningen med træer og buske ikke dække hele høsegården, en tæt bevoksning med høje afgrøder vil virke som en barriere for fjerkræet. Hvis dyrene skal fordele sig på hele arealet, skal der være åbne arealer eller korridorer imellem bevoksningen. Fjerkræet ynder at bevæge sig langs områderne med bevoksning, således at de kan søge tilflugt under træer/buske, hvis en rovfugl skulle dukke op. Det er vigtigt at holde evt. bevoksning af græs

eller andet i de åbne områder slået, så disse vækster ikke udgør en barriere for dyrene.

Energiproduktion i høsegårde

Den attraktive høsegård egner sig ikke til dyrkning af almindelige landbrugsafgrøder, det er dog tilladt at plante op til 50 træer pr. ha uden at gå glip af arealtilskuddet, men jordbehandling og høst er yderst besværlig mellem træerne. Hvis man ønsker at bibeholde en indtægt fra høsegården, skal man derfor tænke i at udnytte de beplantninger, man laver i høsegården til at skabe en indtægt. Frugt eller bærproduktion er her en oplagt mulighed for betydelige indtægter (og meget arbejde). Energipil eller -poppel er en anden og mindre arbejdskrævende mulighed. Foreløbige undersøgelser tyder på, at man ved energiproduktion kan opnå dækningsbidrag II i høsegården svarende til, hvad man kan opnå ved dyrkning af almindelige landbrugsafgrøder (4-5.000 kr./ha/år).

Smittetryk og miljøbelastning i høsegården skal være mindst mulig

Som udgangspunkt ønsker vi, at fjerkræet bruger udearealet mest muligt. Ude i selve høsegården vil bevoksning med træer og buske sikre, at miljøbelastningen holdes på et minimum. Der er for nyligt fundet dokumentation for, at energipil kan binde endog meget store mængder kvælstof.

Nærarealet foran høsehuset

Anderledes forholder det sig med nærarealet, dvs. de første 5-10 m udenfor høsehuset, hvor fjerkræet opholder sig mest. Her er færdslen af dyrene så intens, at det af hygiejniske årsager ikke vil være muligt med bevoksning. Her bør der være mulighed for at udskifte den øverste belægning ved hvert holdskifte, så smittebelastningen med bakterier og parasitter holdes nede. Samtidigt skal der vælges en belægning, som dræner regnvand bort. Muslingeskal er foreløbig udpeget som den mest velegnede belægning i den sammenhæng, men andre materialer som træflis eller leca kan også anvendes. I den store sammenhæng er mængden af næringsstoffer, som udvaskes i nærarealet, ikke særlig stor, fordi nærarealet ikke udgør en særlig stor del af den samlede høsegård, men der er dog tale om en betydelig lokal belastning. Der arbejdes i øjeblikket på at finde løsninger på netop det problem. Tanken er at etablere et tykt lag drænende materiale over en membran i nærarealet. Herved vil regnvand og næringsstoffer kunne opsamles og bruges til vanding af de kulturer, som er plantet længere ude i høsegården. Det er dog for tidligt at drage konklusioner vedrørende denne løsning. Der er foreløbig en række uafklarede spørgsmål dels af teknisk og økonomisk karakter, men også lovgivningsmæssige forhold, herunder om man kan vande hele året, eller man er nødt til etablere en opsamling af drænvandet i vinterperioden.

Videncentret for Landbrug, Fjerkræ og Økologisk Landsforening arbejder i fællesskab på at anvise løsninger på, hvordan fjerkræets udearealer kan forbedres. Projektet gennemføres i 2011 og 2012. Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for fødevarer, Landbrug og Fiskeri deltager i finansieringen af projekterne sammen med Fonden for Økologisk Landbrug.

Energipil i høsegården er godt for hønerne, for miljøet og landmandens økonomi.

FOTO: NIELS FINN JOHANSEN, VIDENCENTRET FOR LANDBRUG